

'Groen' Toekomstplan tuinrichting en onderhoud van Volkstuinpark de Bongerd februari 2020

Uitgangspunt

Bij de oplevering van Volkstuinpark de Bongerd in 2000 was het tuinpark ingericht als een natuurlijk tuinpark aangesloten op de ecologische hoofdstructuur van Amsterdam en maakt daardoor ook deel uit van de groene long in de stad. Dit definitief Ontwerp Groenplan 1999 is vastgelegd en staat op de website van de Bongerd.

Van dit plan zijn nog resten te vinden in de inrichting rond de Vis en op delen van het Kabouterland.

Doel

Uitgaande van het oorspronkelijke Groenplan is het de bedoeling om het plan nieuw leven in te blazen en het park zodanig in te richten dat we de komende jaren kunnen werken naar een 'natuurlijk tuinieren' keurmerk van de AVVN (zie foto). Daarnaast is het de bedoeling om mee te bewegen met de doelen van de Bond en de gemeente waarbij ons streven is om het tuinpark verder te vergroenen tot een groene oase. Belangrijk is het om de tuinders mee te nemen en te stimuleren om over te gaan op meer natuurlijk tuinieren. Daarnaast willen we de uitstraling van het tuinpark verhogen door het algemeen groen zodanig in te richten dat het een aangenaam leefgebied wordt voor vogels, insecten, reptielen, amfibieën en kleine zoogdieren zoals egels en vleermuizen. Het park wordt daardoor ook aantrekkelijk voor de omgeving waardoor de buurt ook meer gebruik kan maken van het park. Dit alles wordt gerealiseerd in een 5-jarenplan waarbij per jaar de meest urgente punten worden aangepakt, maar ook de punten die eenvoudig realiseerbaar zijn.

In ieder plan zitten onderdelen, die tijd vergen en moeilijker realiseerbaar zijn dan andere daarom wordt ieder plan verdeeld in fasen.

Uitvoering

Er is gestart in het najaar van 2018 met het verplaatsen van het houten huisje, het vernieuwen van het terras en de beplanting rondom het clubhuis. Ook zijn er in 2019 paddenpoelen in het Kabouterland aangelegd.

Het plan voor de komende jaren wordt in een aantal gedeelten verdeeld:

1. a. Algemeen en b. Specifiek maaibeleid
2. Kabouterland inclusief afspraken hakselen en baggeren
3. Entree en Loodsoever
4. Beleid rondom de bomen op het park & informatie/verwijsborden plaatsen
5. Inrichting strook rondom het houten huisje
6. Beplanting rondom clubhuis en terras

1a. Algemeen maaibeleid

Wijze van beheren:

Als we moeder natuur haar gang laten gaan dan zal zij de oever laten verlanden door ongecontroleerde aanwas van de rietkraag en laten verruigen door het opkomen van bomen en bijvoorbeeld bramenstruiken.

In het door mensen aangelegde landschap waarin wij leven, kunnen we ook andere keuzes maken.

Hierbij nemen wij als uitgangspunt:

- niet verlanden, buffering water, vrijhouden waterverbindingen
- biodiversiteit bevorderen
- natuurlijk tuinieren

Om bovenstaande mogelijk te maken, zullen we de oever in ogenschouw moeten nemen en zien dat er verschillende zones zijn met het voor hun specifieke onderhoud. Zelfs binnen de zones zullen er verschillende keuzes worden gemaakt. Dit leidt tot kleinschalig gevarieerd onderhoud.

Zone's (aan de Hemmesloot)

De manier waarop de oever is aangelegd, heeft vier zone's tot gevolg:

- de **rietkraag** die zich deels in het water (oeverzone) en deels op het land (verlandingszone) bevindt

Waterdeel riet:

We merken dat er door het stadsdeel of door het waterschap wordt gemaaid vanuit het water.

Het riet wordt op het land gegooid.

Landeel riet:

Hier wordt de rietkraag over drie jaar in delen gemaaid rekening houdend met zichtlijnen.

Het maaisel wordt afhankelijk van de plek in hopen/schoven gezet dan wel afgevoerd. De zichtlijnen aan de elzenlaan worden jaarlijks vrijgehouden.

Het maaien gebeurt in de winter (november – half maart) en dus (nogmaals) gefaseerd (niet alles in een keer).

- de **drassige voedselarme zone** (ruigtkruidenzone) direct achter de rietkraag

Het onderhoud van dit stuk zal worden bepaald door

- a. voorkomen dat de rietkraag het overneemt
- b. voorkomen dat het te voedselrijk wordt
- c. welke groepen planten er voor komen.

Ook hier is het moment en de manier van maaien plus het verwijderen van het afgemaaide materiaal leidend. Er zal twee keer per jaar worden gemaaid.

Binnen deze zone zijn verschillende groepen planten te zien die net een ander moment van maaien vragen. De maaibeurt moet dus worden afgestemd op de bloei en zaadvorming van de doelsoorten.

Maaisel wordt op (broei)hopen en schoven op vaste plekken geplaatst.

- **schuine talud**

Deze strook is droger dan de drassige strook maar nog steeds vochtig. Daarnaast zit er meer voedsel in de grond. Dit is te zien aan de soort planten die er groeien. De frequentie van maaien volgt de groeisnelheid en de keuze die er in de loop van het jaar worden gemaakt in overleg met het AW.

Als het gewas omstreeks half juli lager is dan 50 cm dan hoeft er maar 1x per jaar gemaaid en al het maaisel wordt afgevoerd dan wel in hopen gezet. Ivm de klimaat verandering kan het nodig zijn om vaker te maaien. Dit wordt iedere week opnieuw beoordeeld en eventueel opdracht gegeven aan het Algemeen Werk.

- **groen deel grenzend aan het pad**

Dit deel is 80 cm breed en wordt één maaimachine breed wekelijks gemaaid waardoor er geen maaisel hoeft te worden afgevoerd.

1b. Specifiek maaibeleid 2020

Het maaiplan 2020 (zie de plattegrond van de tuingroepsite)

Er zijn 5 beheerswijzen:

1. **wildgroei** = niet maaien
2. **weiland** ✂ = 2x per jaar in overleg!!
3. **tussengebied** = 1x per maand
4. **gazon** = wekelijks
5. **riet**

Westvis

De eerste 3 zones worden tot de duiker onder supervisie van Erik Brinkhuijsen (tuin 75) onderhouden. Hij overlegt met de coördinator AW wanneer hij maait. Het afvoeren dan wel verwerken tot riethopen wordt tijdens AW met een ploeg van 6 tuinders gedaan.

De speeltuin wordt 1x per maand gemaaid met grofgras maaier 3wieler (met uitzondering van het deel vd Westvis dat Erik beheert)

Afval opruimen!

Goudkust

Wekelijks wordt het grasdeel (gazon) gemaaid gedurende het hele tuinseizoen; daardoor is er geen afval.

Er worden vensters (tot 50 cm hoogte voor de dieren) in de rietkraag gemaakt om zicht op het water te creëren.

Riet wordt op schoven geplaatst aan het begin en eind van de Goudkust (tuin 76 en voorbij de bank bij tuin 85).

Er wordt niet (meer) gestort bij de brug; dit i.v.m. verrijking van de grond. Om afkalving onder de brug te voorkomen kan er momenteel nog wel riet gestort worden onder de rechterzijde van de brug. Dit dient onder begeleiding van de voorlieden te gebeuren.

Eind seizoen 2020 wordt dit beleid geëvalueerd.

- Oostvis** ✂ > 2x per jaar – de eerste 3 zones
 > de kopse kant achter de grote treurwilg wordt 1x per maand gemaaid met grof gras maaier 3wieler/bosmaaier + draadje – i.v.m. zichtpunt over de paden en aansluiting met bovendeel speeltuin
 > afval opruimen
 > wekelijks of tweewekelijks wordt de rand van 80 cm langs het pad gemaaid.

Zilverkust ✂ > 2x per jaar = groot werk = maaien met bosmaaier + slagmes – afval afvoeren
 Het deel waar haksel ligt wordt opgeschoond. Er wordt komend seizoen hier niet meer gehakseld i.v.m. verrijking van de zone.

Vervolgens 2 keer per jaar geheel maaien; wekelijks de rand langs het pad één maaimachine breed. Eventueel ook rond de tafeltennistafel en bloembak.

Op de plek van de hakselstort wordt een venster in het riet gemaaid in de zichtlijn van de Elzenallee. Deze zichtlijnen moeten opgehouden worden.

- Taxusoever** ✂ > 2x per jaar = groot werk = maaien met bosmaaier + slagmes – afval afvoeren
 > wekelijks de rand langs het pad één maaimachine breed.

Fruittuin ✂ > 2x per jaar = groot werk = maaien met bosmaaier + slagmes – afval afvoeren
 2 keer per jaar geheel maaien; een of 2 wekelijks een rand van 80cm – één maaimachine breed.

Grasveld ✂ > 2x per jaar = groot werk = maaien met bosmaaier + slagmes – afval afvoeren
bij 74 en 63

Kabouterland ✂ > de zuidkant 2x per jaar = groot werk = maaien met bosmaaier + slagmes
> afval afvoeren

Noordvis

Dit deel bij het Kabouterland wordt door tuinder van naastliggende tuin onderhouden

Loodsoever

- te smal voor tuinieren
- er moet ruimte blijven om de heg te snoeien én met een kruiwagen afval helemaal naar achteren te kunnen lopen dus:
- **gehele talud tot om de hoek** achter de opslag van de winkel > **1x per maand maaien** met bosmaaier met touwtjes; 30 cm vanaf de beschoeiing wordt niet gemaaid i.v.m. beplanting
- afval in de gaten aan de zijkant en achterkant van talud storten
- de ophoging/opvulling van dit stuk is voedselrijk (bagger, compost en afval) dus een natuurlijke begroeiing is hier niet mogelijk
- dit onderhoud een paar jaren volhouden tot ondergrond stevig is – vervolgens kunnen er eventueel kleine bollen grasklokjes/sneeuwkllokjes geplaatst worden
- de beplanting die nu aan de rand staat, hoort eigenlijk in het water te staan. Niet verder beplanten want deze planten staan nu/straks te droog.
- de heg meanderend snoeien waardoor hij vanzelf breder wordt op de delen die uitgolven. De heg mag speelser maar niet te hoog worden. Tineke begeleidt dit snoeien tijdens haar werkbeurt als voorvrouw.